

STAMU-ROMA Metaaldetectie

Inhoud

Achtergrond

1. Hoe, wat, waarom metaaldetectie
2. Wetgeving en Meldplicht
3. Nadelen en voordelen metaaldetectie
4. APV, AMvB, handhaving en tips
5. Vragen en discussie

Landschap
+Erfgoed
Utrecht

Anton Cruysheer
archeoloog + manager erfgoed

Koninklijk Nederlands Genootschap voor Munt- en Penningkunde

DDA
**Nederlandse Vereniging
voor Metaaldetectie**

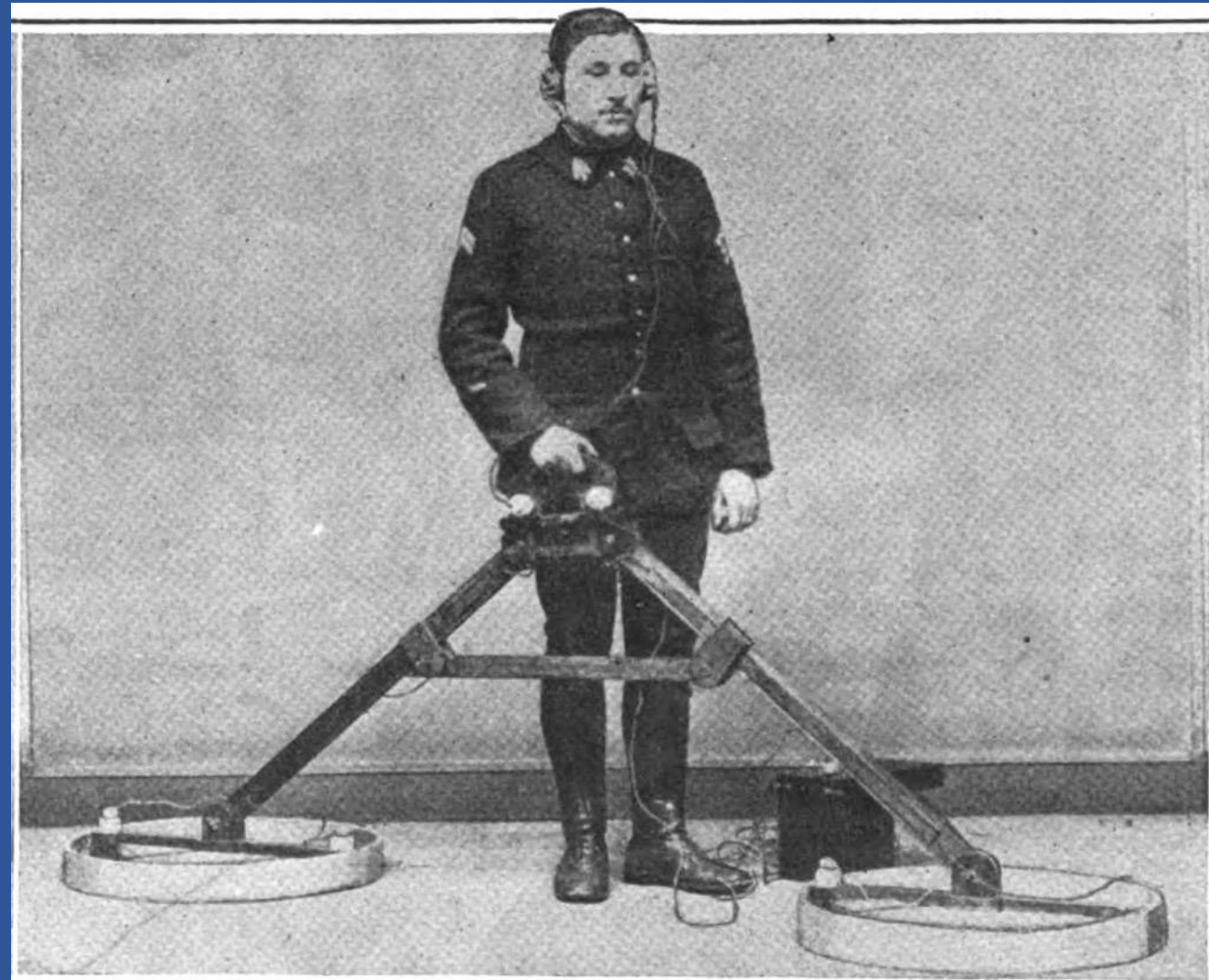

Portable
Antiquities of the
Netherlands

1. Hoe, wat, waarom metaaldetectie

Geschiedenis

- 1874 Gustav Trouvé
- 1919 Gebruik na WO1
- 1942 Józef Kosacki WO2
- 1958 Little Big Horn
- 1960-1970 USA
- 1970-2022 Nederland

1. Hoe, wat, waarom metaaldetectie

Waarom wordt metaaldetectie beoefend?

Metaaldetectie is...

...een groeiende hobby

Metaaldetectie is tegenwoordig een populaire hobby in Nederland. Naar schatting lopen er inmiddels tussen de 3.000 en 7.000 mensen met enige regelmaat buiten met een detector. Sommigen hopen een belangrijke historische ontdekking te doen, zoals een vikingzwaard of een bronstijdbijl. Anderen zoeken op stranden naar verloren horloges en euro's.

...spannend

Waarom kiest iemand voor een metaaldetector? De spanning van het zoeken speelt een grote rol. Je hoort een goed signaal, je gaat graven...en dan....? Vaak is het niks, maar soms houd je dan een prachtige vondst in handen!

...goed voor je conditie

Je bent als detectorzoeker veel buiten, je loopt, je graaft. Veel buiten zijn en lichaamsbeweging zijn voor veel zoekers redenen om met de hobby bezig te zijn.

...goed voor de bodem

Detectorzoekers vinden niet alleen zilver en koper (en heel soms goud), maar ook lood en zink: metalen die slecht zijn voor de bodem. Als een detectorzoeker die objecten meeneemt, is de hobby goed voor ons milieu.

...goed voor onze kennis over de geschiedenis van Nederland

Behalve treklipjes van blikjes, aluminiumfolie en eurocenten vinden detectorzoekers ook objecten uit het verleden, zoals munten, gespen, kledingspelden of sleutels. Sommigen zijn een paar honderd jaar oud, anderen een paar duizend. Deze objecten zijn belangrijk om de geschiedenis van Nederland te schrijven.

Lang niet alle geschiedenis is opgeschreven en in boeken terecht gekomen: er zijn perioden of plaatsen waar archeologen en historici maar weinig vanaf weten. Met de metaaldetector gevonden objecten kunnen helpen met het invullen van die 'witte vlekken' in onze kennis. Onze voorouders hebben deze metaalobjecten in hun handen gehad!

...soms gevaarlijk

Soms graaf je ook bommen, granaten of scherpe munitie op. Het spreekt vanzelf dat je daar vanaf moet blijven en dan de politie moet bellen.

...en niet vrijblijvend

Vanwege de veiligheid en vanwege het belang van de vondsten voor de geschiedenis van Nederland, zijn er regels rondom metaaldetectie. Zo is er een meldplicht: je moet melden welke

2. Wetgeving en Meldplicht

Jaartallen...

1818 Caspar Reuvens (1793-1835, RMO)

1946 ROB (2006 RACM, 2009 RCE)

1951 AWN

1961 Monumentenwet / 1988 Monumentenwet

1992 Verdrag van Malta/Valetta

2007 Wet op de Archeologische Monumentenzorg

2016 Erfgoedwet (→ vrijstelling! ---> 30 cm)

2022 Omgevingswet

2. Wetgeving en Meldplicht

Lang niet alle geschiedenis is opgeschreven en in boeken terecht gekomen: er zijn perioden of plaatsen waar archeologen en historici maar weinig vanaf weten. Metaaldetectorvondsten kunnen helpen met het invullen van die 'witte vlekken' in onze kennis van het verleden. Vondsten uit de grond kunnen bijvoorbeeld een aanwijzing zijn dat ter plaatse ooit een boerderij van hout heeft gestaan of dat er mensen begraven zijn. Elk object draagt bij tot kennis over de vindplaats of de regio. Alle vondsten zijn belangrijk omdat ze onze kennis van de Nederlandse geschiedenis vergroten, maar metaalvondsten zijn extra waardevol, omdat ze vaak een datering geven en dus een aanwijzing zijn *wanneer* die activiteiten plaatsvonden.

2. Wetgeving en Meldplicht

Waar kun je vondsten melden?

Kun je een vondst bij de gemeente melden?

Volstaat een mailtje bij een melding?

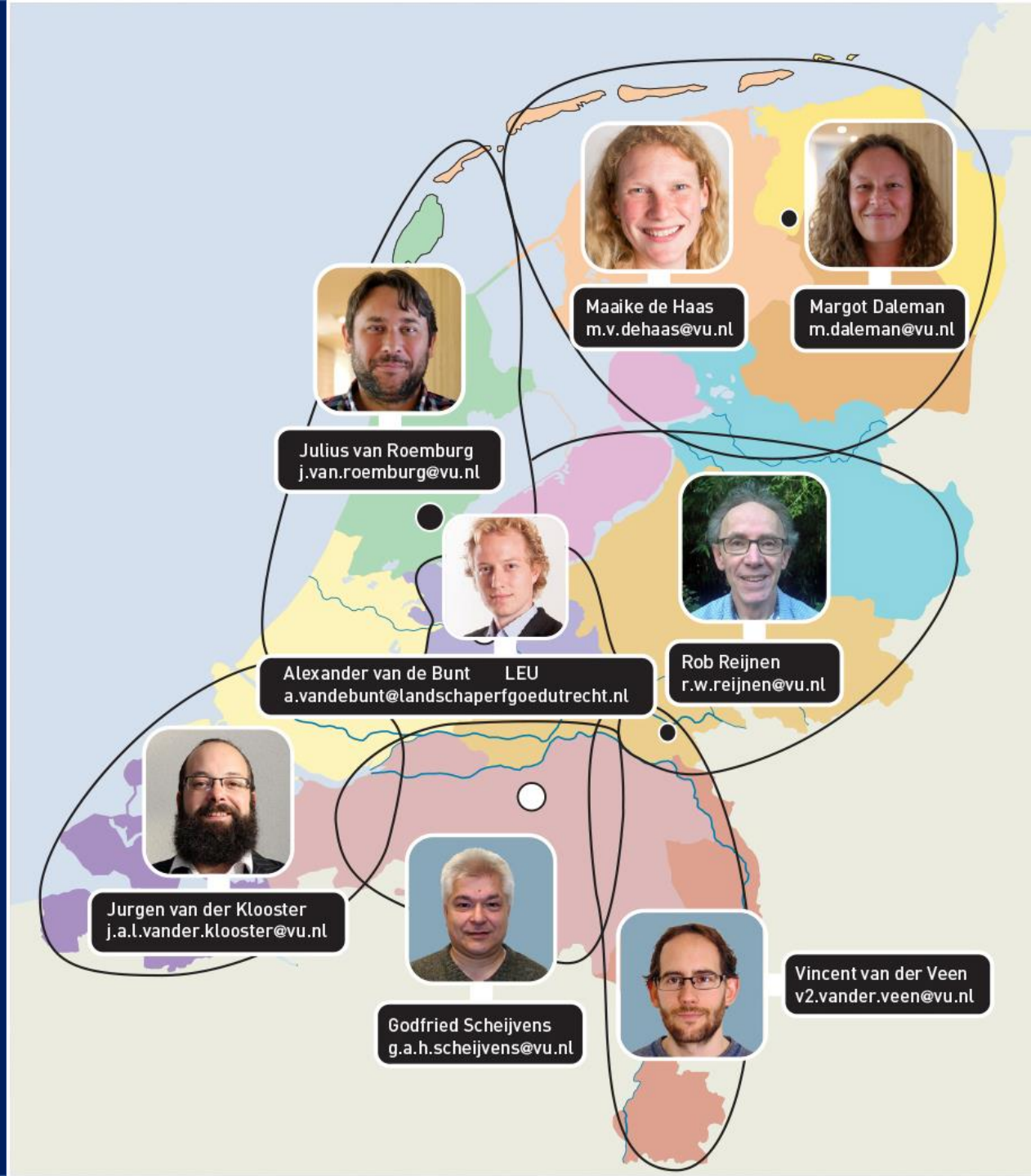

2. Wetgeving en Meldplicht

“Volgens de wet moet je vondsten melden bij de minister. In de praktijk is dat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).”

PAN is de database die voor vondsten wordt gebruikt

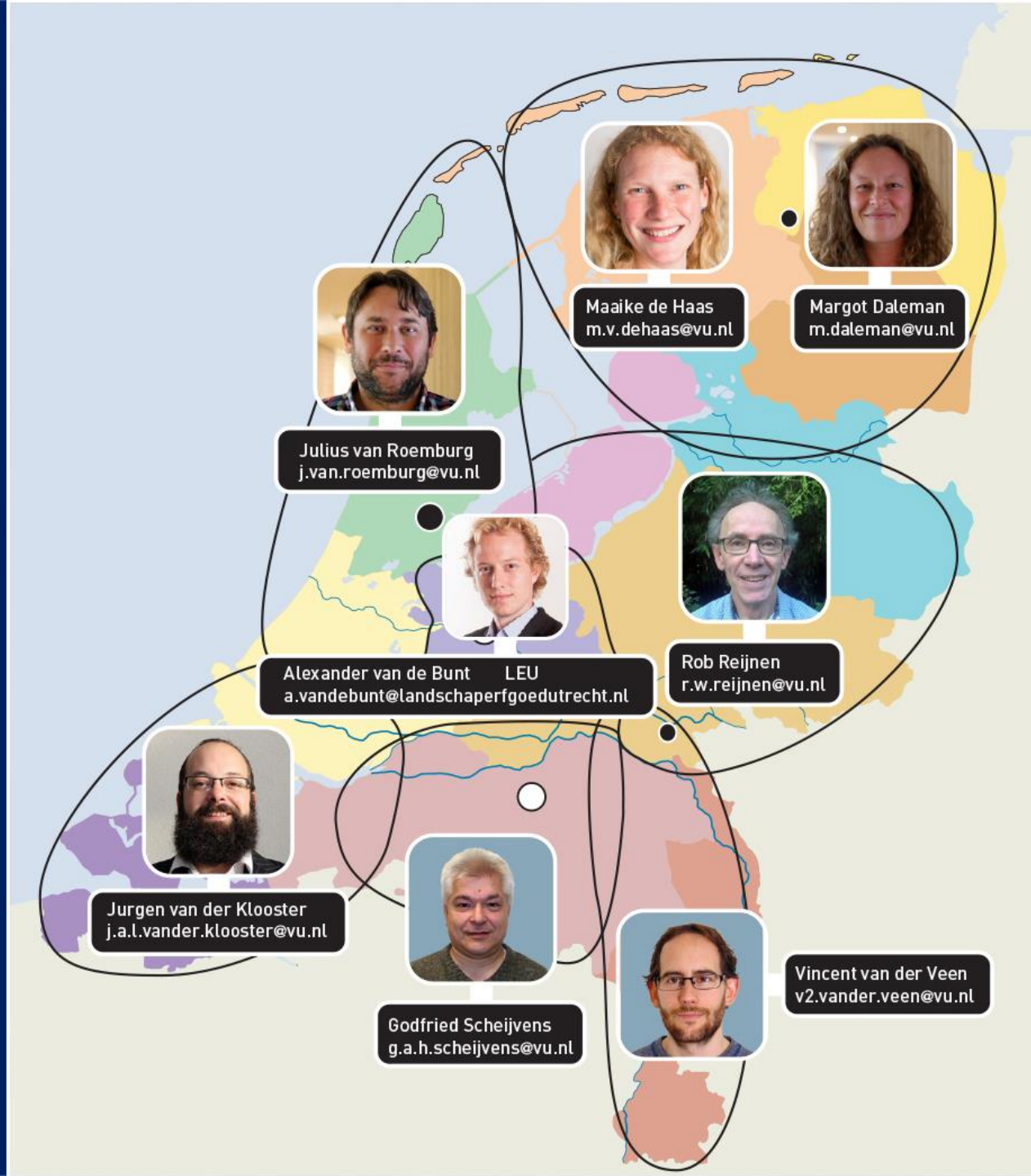
<https://www.portable-antiquities.nl/>

2. Wetgeving en Meldplicht

Vondsten uit provincie Utrecht kunnen worden gemeld bij het Meldpunt Archeologie van Landschap Erfgoed Utrecht.

TIP: verwijst hiernaar op de gemeentelijke website!

2. Wetgeving en Meldplicht

Een grote **maar...**

Een vondstmelding is níet hetzelfde als een kwalitatief goede registratie!

Hiervoor is samenwerking nodig met de vinder en dat vraagt om vrijwillige inzet...

Vondst van de Schervendokter

Hobby-archeoloog vindt 300 jaar oud olieverfschilderij in een medaillon

PORTABLE ANTIQUITIES of the NETHERLANDS

WELKOM BIJ HET PAN-PROJECT
KIJK MEE MET VERZAMELAARS VAN NEDERLANDSE BODEMVONDSTEN

2. Wetgeving en Meldplicht

GEDRAGSCODE EN REGELS VOOR VERANTWOORD GEBRUIK VAN DE METAALDETECTOR IN NEDERLAND

- Waar mag je zoeken?
- Meldplicht
- Eigendom van metaaldetectorvondsten
- Wapens en munitie
- Zoek niet in gemeenten waar een detectorverbod geldt
- Zoek niet op archeologische monumenten
- Noteer exacte coördinaten van je vondst
- Hoe om te gaan met schatvondsten
- Welke vondsten moeten worden gemeld?
- Waar meld je je vondsten?
- Kopen en verkopen van vondsten
- Overzicht van gemeenten met een APV (Algemene Plaatselijke Verordening) inzake metaaldetectie

PAN Portable Antiquities of the Netherlands

Metaaldetectie in Nederland

Gedragscode en regels voor verantwoord gebruik van de metaaldetector in Nederland

P
A
N

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

ties >

Metaaldetectie in Nederland. Gedragscode en regels voor verantwoord gebruik van de metaaldetector in Nederland

Metaaldetectie is tegenwoordig een populaire hobby, maar metaaldetectie is niet vrijblijvend. Deze publicatie biedt een gedragscode en regels voor verantwoord gebruik van de metaaldetector in Nederland. De publicatie is ook beschikbaar in een Engelse en Poolse vertaling.

[Download 'Metaaldetectie in Nederland \(Nederlandse versie\)'](#) 1/3

PDF document | 1,6 MB

Publicatie | 01-09-2021

3. Nadelen en voordelen metaaldetectie

Metaaldetectie = reddingswerk

3. Nadelen en voordelen metaaldetectie

Mag je een vondst eigenlijk houden?
Wie is wanneer de eigenaar?

4. APV, AMvB, handhaving en tips

Blik vanuit overheden op metaaldetectie:

- a) Metaaldetectie is legaal in Nederland, landelijk beleid via Erfgoedwet
- b) Metaaldetectie haalt veel giftig metaal uit het milieu
- c) Metaaldetectie draagt bij aan kennisvorming van het verleden en betreft mensen bij de geschiedenis van hun omgeving (FARO-verdrag)

Maar...

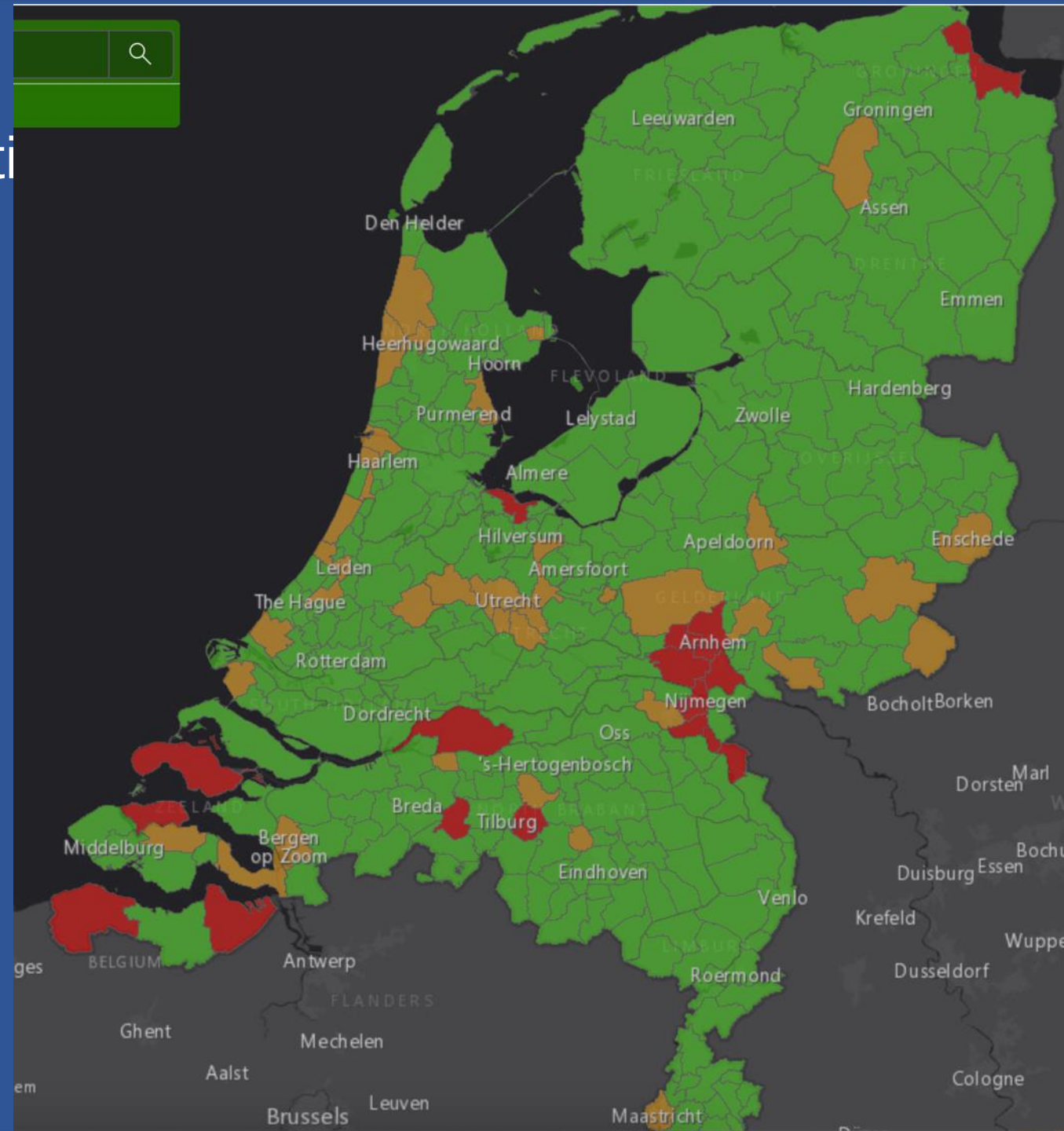
- d) Zorgt ook voor overlast
- e) Kan schade opleveren aan archeologische monumenten

4. APV, AMvB, handhaving en ti

Dus wát te doen?

Optie 1: Niets doen

Nadeel: Overlast blijft

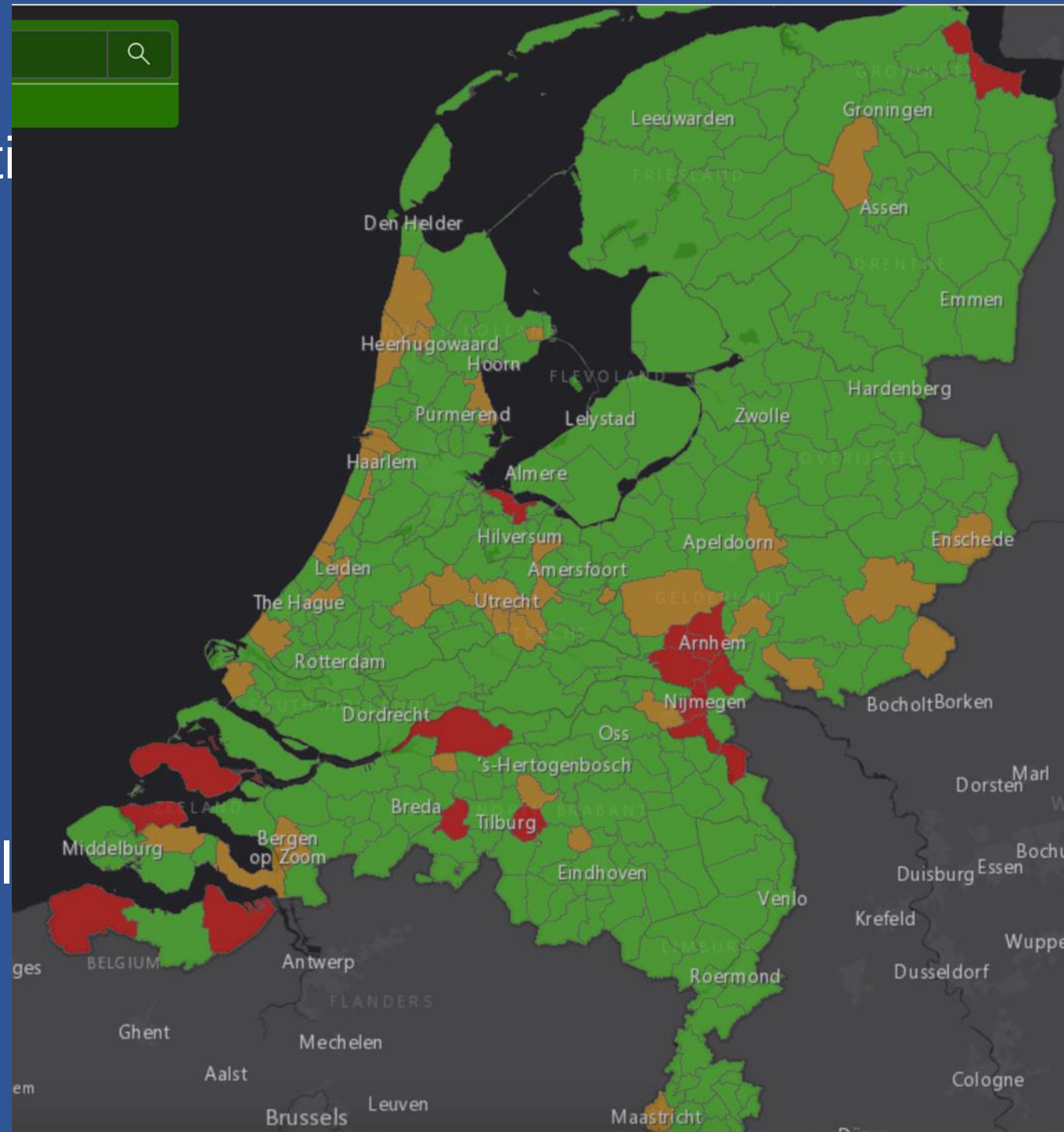
4. APV, AMvB, handhaving en ti

Dus wát te doen?

Optie 2: Verbieden

Nadelen:

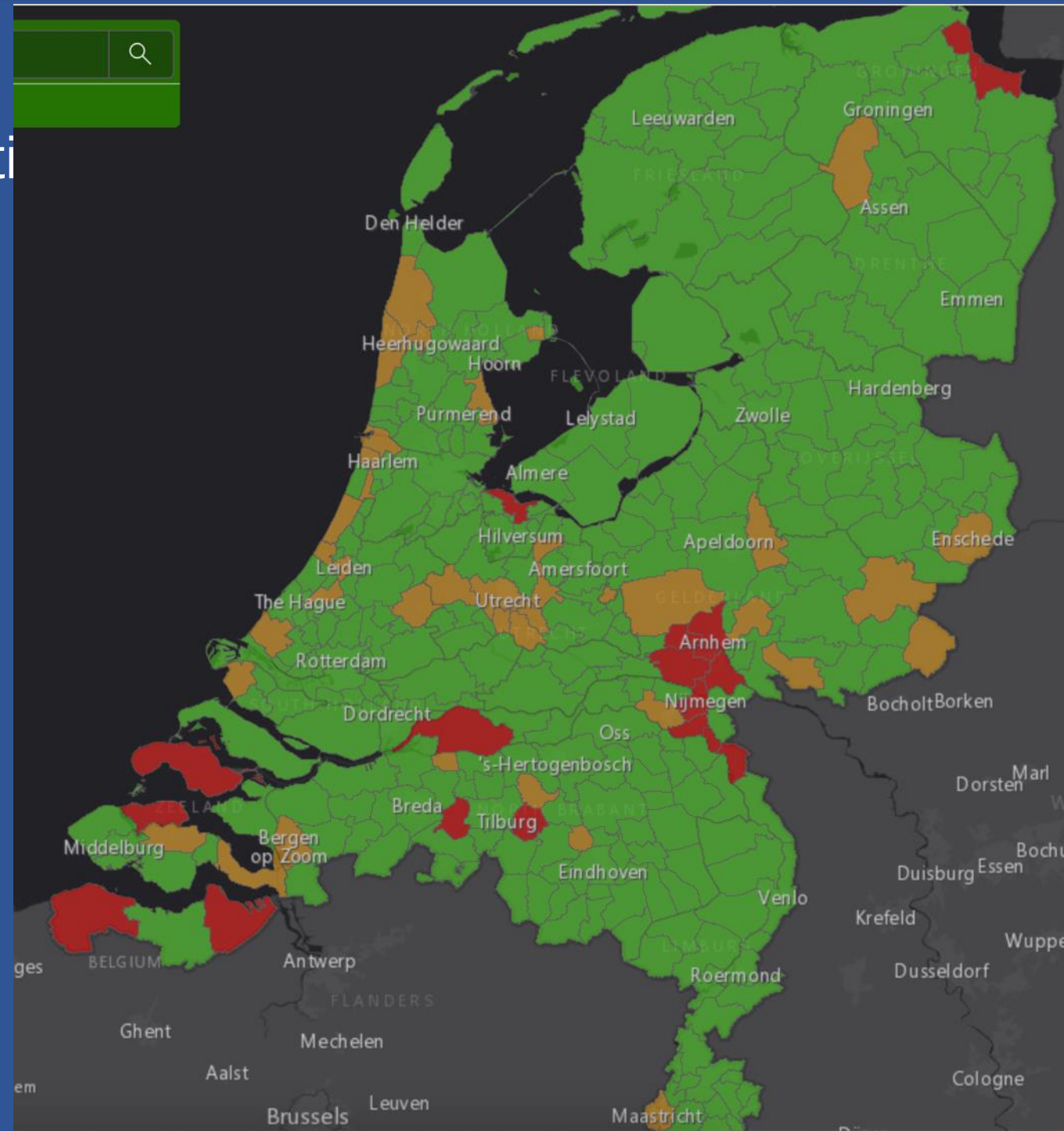
- a) Houdt kwaadwillenden niet tegen
- b) Vondsten worden niet meer gered/gemeld met kennisverl tot gevolg
- c) Handhaving lukt vaak niet

4. APV, AMvB, handhaving en ti

Dus wát te doen?

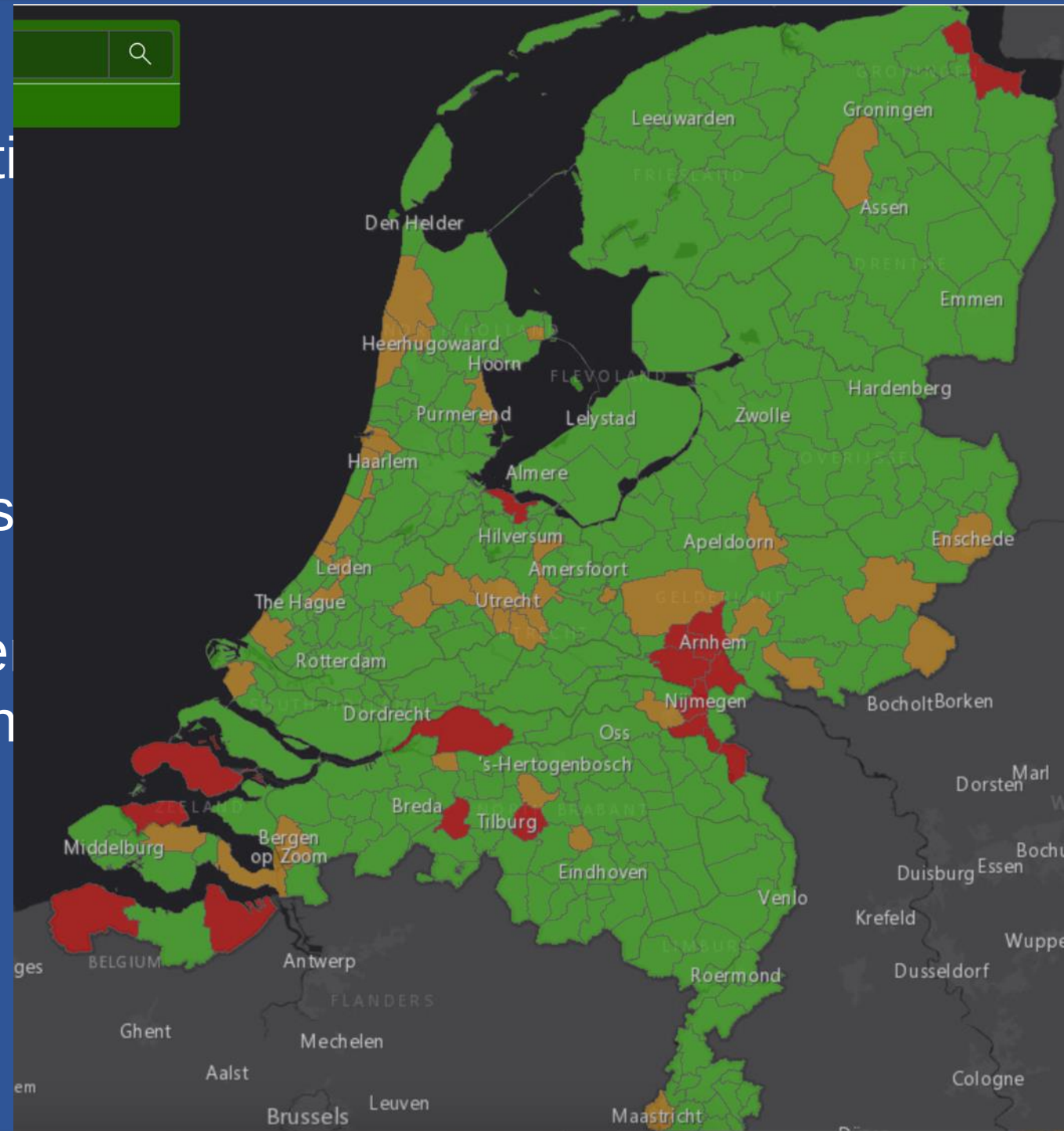
Optie 3: Omdenken:
wordt een
metaaldetectievriendelijke
gemeente

4. APV, AMvB, handhaving en ti

Dus wát te doen?

Optie 3: Omdenken:
zie metaaldetectie als een kans
om vondsten te redden die
anders verloren zouden gaan en
als een kans om tot nieuwe kennis
van het verleden van de
gemeente te komen en te
gebruiken voor de inwoners

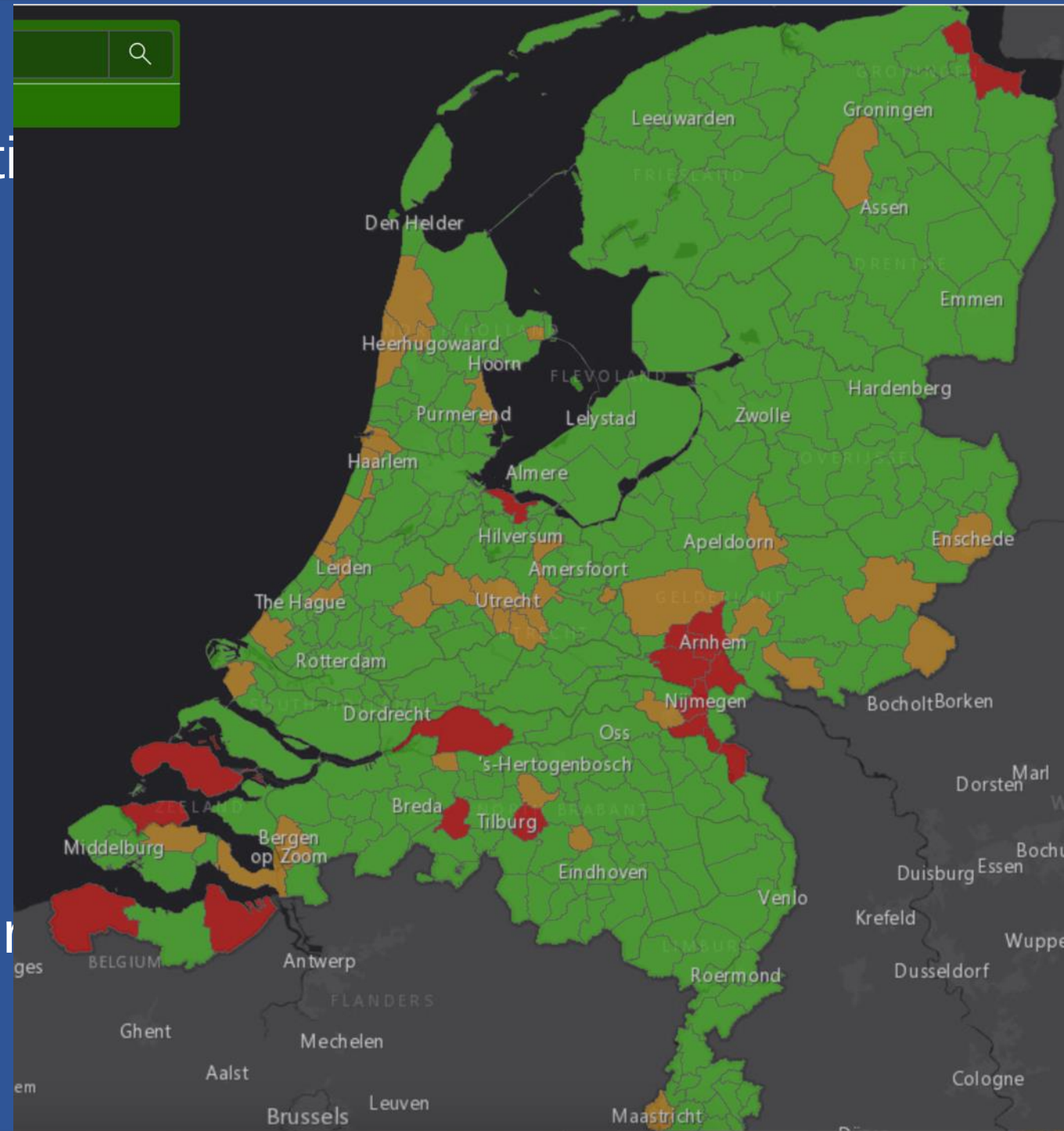

4. APV, AMvB, handhaving en ti

Dus wát te doen?

Optie 3: Omdenken: wordt een metaaldetectievriendelijke gemeente

- In lijn met Erfgoedwet
- Werk aan voorlichting
- Stimuleer melden
- Waardeer melders/vrijwilligen
- Gebruik en deel kennis
- Treed op tegen criminelen

5. Vragen en discussie

Links:

[Meldpunt Archeologie \(PAN Utrecht\)](#)

[PAN](#) (nationaal meldpunt bodemvondsten)

[Brochure gedragscode en regels](#) verantwoord
zoeken met metaaldetector

[DDA Nederlandse vereniging voor metaaldetectie](#)

[AWN Nederlandse Archeologievereniging](#)

[ArcheoHotspot Utrecht](#)

(a.cruysheer@landschaperfgoedutrecht.nl)